

RADNI ODNOSI

1. Za izvanredni otkaz ugovora o radu koji je poslodavac dao radniku tijekom otkaznog roka na temelju odluke o redovitom poslovno uvjetovanom otkazu moraju postojati valjani razlozi.

Iz obrazloženja:

Revident osnovano ukazuje na to da odluka o otkazu nije nedopuštena samo zbog toga što je u njoj omaškom navedeno da se otkazuje ugovor o radu sklopljen 3. ožujka 2010. umjesto, ispravno, 2. veljače 2010. Naime, među strankama je nesporno da je postojao samo jedan ugovor o radu, i to onaj sklopljen 2. veljače 2010., pa je sasvim jasno koji je ugovor otkazan. Zato pogreška u nazivu mjeseca iz kojega datira jedini ugovor o radu koji je sklopljen između stranaka u danim okolnostima ne čini odluku o otkazu nedopuštenom.

Osnovani su i navodi revidenta u odnosu na dopuštenost izvanrednog otkazivanja ugovora o radu u vrijeme dok teče otkazni rok na temelju odluke o redovitom poslovno uvjetovanom otkazu. Naime, u smislu odredaba Zakona o radu (dalje u tekstu: ZR) radni odnos u slučaju redovitog otkaza ne prestaje trenutno, već tek istekom propisanog ili ugovorenog otkaznog roka (čl. 106., st. 1. u vezi sa čl. 113. ZR-a). Taj rok moraju poštovati i poslodavac i radnik ako se ne sporazumiju drugačije jer je smisao tog roka zaštita

interesa obiju ugovornih strana. Za vrijeme trajanja otkaznog roka stranke su dužne ispunjavati svoje obveze iz ugovora o radu, što znači da je radnik dužan raditi prema uputama poslodavca, a poslodavac je dužan radniku isplaćivati plaću. U slučaju osobito teške povrede radnih obveza za vrijeme dok traje otkazni rok, poslodavac nije dužan čekati istek otkaznog roka i može trenutno otkazati ugovor o radu odlukom o izvanrednom otkazu.

Zato suprotno pravnom shvaćanju iz drugostupanjske presude, predmetna odluka o otkazu nije nedopuštena samo zbog toga što je donesena za vrijeme dok je tekao otkazni rok prema ranijoj odluci poslodavca o redovitom otkazu ugovora o radu.

U ovom slučaju, međutim, iz činjeničnog utvrđenja nižestupanjskih sudova proizlazi da je odluka o otkazu nedopuštena zato što nije postojao opravdani razlog za otkaz na koji se pozvao poslodavac jer nije bilo neopravdanog izostanka s posla.

Prema odredbi čl. 107. ZR-a poslodavac i radnik imaju opravdani razlog za otkaz ugovora o radu sklopljenog na neodređeno ili određeno vrijeme, bez obveze poštovanja propisanog ili ugovorenog otkaznog roka (izvanredni otkaz), ako zbog osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa ili zbog neke druge osobito važne či-

njenice, uz uvažavanje svih okolnosti i interesa obiju ugovornih stranaka, nastavak radnog odnosa nije moguć. Ugovor o radu može se izvanredno otkazati samo u roku od petnaest dana od dana saznanja za činjenicu na kojoj se izvanredni otkaz temelji.

U okolnostima konkretnog slučaja proizlazi da nije bilo osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa od tužiteljice, niti postoje druge osobito važne činjenice zbog kojih je tuženik mogao izvanredno otkazati tužitelju ugovor o radu. Naime, odlazak tužitelja na bolovanje dok teče otkazni rok nije sam po sebi povreda obveza iz radnog odnosa, kao ni okolnost da je tužitelj usmeno obećao da će se vratiti s bolovanja, odnosno doći na posao, jer trajanje bolovanja ovisi o drugim okolnostima, a ne samo o volji bolesnika. Zbog toga što je utvrđeno da je bolovanje tužitelja trajalo od 14. lipnja 2010., nije bilo povrede radnih obveza.

Zato je tužbeni zahtjev prihvaćen pravilnom primjenom materijalnog prava, ali ne zbog onih razloga na koje su se pozvali nižestupanjski sudovi.

Vrhovni sud RH, revr. 721/11-2 od 19.10.2011.

2. Preinaka mjernog uređaja na autocisterni kojom je radnik bio zadužen i time omogućio netočno mjerenje količine goriva opravdani je razlog za izvanredni otkaz zbog gubitka povjerenja poslodavca u radnika.

Iz obrazloženja:

U postupku koji je prethodio reviziji u bitnom je utvrđeno da je:

- tuženik bio zaposlen kod tuženika na radnom mjestu vozača terenskog vozila - specijalist u odjelu za transport Z;
- tuženik tužitelju otkazao ugovor o radu odlukom o izvanrednom otkazu ugovora o radu 28. rujna 2004., uz obrazloženje da je tužitelj radeći na radnom mjestu vozača teretnog vozila – specijalist neovlašteno dogradio mjerni sustav na autocisterni koju zadužuje te da je time omogućio ne-

točno mjerenje izdanih količina LUELL-a, odnosno stvarno manju isporuku od one što je navedena na brojilu mjerila, te da je postupajući na takav način, trajno narušio odnos povjerenja između radnika i poslodavca, čime je počinio osobito teške povrede obveza iz radnog odnosa koje su predviđene čl. 27. Pravilnika o radu tuženika,

- navedene okolnosti na kojima se temelji izvanredni otkaz tuženik utvrdio na temelju izvješća tvrtke P.o. d.o.o. koja je, kao ovlaštenu servisnu mjernu uređaja, jedina mogla dati mišljenje o preinaci mjernog uređaja.

Na temelju takvih utvrđenja pravilno su nižestupanjski sudovi zaključili da je tužitelj time što je izvršio neovlaštene preinake mjernog uređaja počinio teške povrede radne obveze opisane u odredbi čl. 27. Pravilnika o radu tuženice kojom je propisano da neizvršavanje obveza iz ugovora o radu, nepoštovanje uputa odluka, pravilnika i drugih akata poslodavca predstavljaju osobito teške povrede radnih obveza. Imajući na umu sve okolnosti konkretnog slučaja, ovaj Sud smatra da je pravilan zaključak nižestupanjskih sudova da su se ostvarili opravdani razlozi za izvanredni otkaz ugovora o radu tužitelja, a to u smislu odredbe čl. 107. (114.), st. 1. Zakona o radu, jer je tužitelj počinio teške povrede obveza iz radnog odnosa, zbog kojih, uz uvažavanje svih okolnosti interesa obiju ugovornih strana, nastavak radnog odnosa nije moguć.

Vrhovni sud RH, revr 200/10-1 od 14.7.2010.

3. Poslodavac se mora, u slučaju odluke o otkazu ugovora o radu s ponudom izmijenjenog ugovora, prethodno savjetovati s radničkim vijećem.

Iz obrazloženja:

U postupku je utvrđeno da su stranke XX 1998. sklopile ugovor o radu br. y, te da je tuženik ZZ 1999. donio odluku o otkazu tog ugovora o radu s ponudom izmijenjenog ugovora.

Nadalje, utvrđeno je da je tuženik ZZ 1999. donio odluku kojom poništava odluku o otkazu ugovora o radu s ponudom izmijenjenog ugovora br. ..., tako da ostaje na snazi ugovor o radu od ... 1998. br. ... Nakon toga tuženik je ponovno donio odluku br. ... od ... 1999. o otkazu ugovora o radu (br. ...) s ponudom izmijenjenog ugovora. Utvrđeno je i da tuženik nije obavijestio radničko vijeće o namjeravanom otkazu ugovora o radu tužiteljici. Naime, sastanak koji je održan ... 1999., a na kojem su bili prisutni članovi radničkog vijeća, kao i uprava tuženika, nije bio sastanak na kojem se raspravljalo i odlučivalo o davanju suglasnosti ili protivljenju otkazu ugovora o radu tuženika s ponudom izmijenjenog ugovora od ... 1999.

Iz tih utvrđenja nižestupanjski sudovi pravilno su zaključili da tuženik prilikom otkaza ugovora o radu tužiteljici s ponudom izmijenjenog ugovora nije poštovao postupak otkazivanja propisan odredbama Zakona o radu (dalje u tekstu: ZR) i baš čl. 145. u vezi sa čl. 117.

Naime, odredbom čl. 145., st. 1. ZR-a propisano je da se prije donošenja odluke važne za položaj radnika, poslodavac mora savjetovati s radničkim vijećem o namjeravanoj odluci i priopćiti podatke važne za donošenje odluke i sagledavanje njezina utjecaja na položaj radnika. Prema st. 2. istog članka, važnim odlukama iz st. 1. ovog članka, smatraju se osobito, među ostalim, odluka o otkazu ugovora o radu, a prema st. 11. istog članka, odluka poslodavca donesena protivno odredbama ovog Zakona o obvezi savjetovanja s radničkim vijećem je ništava.

Prema odredbi čl. 117. ZR-a namjeru da otkáže određeni ugovor o radu, poslodavac je dužan priopćiti radničkom vijeću. Osim toga, poslodavac je dužan o toj odluci savjetovati se s radničkim vijećem u slučaju, na način i pod uvjetima opisanim ovim Zakonom.

Budući da je tuženik propustio postupiti prema navedenim odredbama, pravilno su sudovi ocijenili da je odluka o otkazu ugovora o radu s ponudom izmijenjenog ugovora br. .. od ... 1999. nezakonita te su prihvatili tužbeni zahtjev. Ujedno su pravilno sudovi, sukladno čl. 85., st. 3. ZR-a, naložili isplatu iznosa od 16.643,03 kn s pripadajućim zateznom kamatom na ime naknade plaće.

Vrhovni sud RH, revr 1597/10-2 od 12.1.2011.

4. Ustavni sud se u pravilu ne upušta u ispitivanje činjenica. To je posao redovitih sudova, napose Vrhovnog suda RH. Ali, Ustavni sud ocjenjuje je li postupak vođen na način koji osigurava pravično suđenje.

Iz obrazloženja:

Ustaljeno je stajalište Ustavnog suda da je zadaća u prvom redu nadležnih tijela državne i javne vlasti da tumače i primjenjuju pravo. Uloga Ustavnog suda ograničena je na ispitivanje jesu li učinci takvog tumačenja, odnosno primjene prava, suglasni s Ustavom i jesu li u konkretnom slučaju doveli do povrede ustavnih prava podnositelja. U postupcima pokrenutim ustavnom tužbom Ustavni sud se, u pravilu, ne upušta u ispitivanje činjenica jer njegova zadaća nije bavljenje pogreškama o činjenicama ili pravu, osim ako i u mjeri u kojoj te pogreške mogu povrijediti ljudska prava i temeljne slobode zajamčene Ustavom.

U skladu s navedenim, Ustavni sud ispitao je osporenu presudu u vezi s navodnim povredama ljudskih prava i temeljnih sloboda koje je istaknuo podnositelj.

Tako ocjenjujući razloge ustavne tužbe s aspekta članka 14., stavka 2. Ustava, Ustavni sud zaključuje da podnositelju u konkretnom slučaju nije povrijeđeno ustavno pravo jednakosti pred zakonom.

Naime, ocjenu vezanu uz osiguranje i provedbu tog ustavnog jamstva proveo je Vrhovni sud u skladu sa člankom 116., stavkom 1. Ustava, koji propisuje: „Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao najviši sud, osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.“

Vrhovni sud postupao je u granicama svoje nadležnosti propisane člankom 116., stavkom 1. Ustava. Pravna stajališta navedena u osporenoj presudi zasnivaju se na pravilnoj primjeni mjerodavnog prava i na ustavnopravno prihvatljivom tumačenju tog prava. Ustavni sud utvrđuje da je Vrhovni sud, polazeći od činjenič-

nog stanja utvrđenog u provedenom dokaznom postupku, u osporenoj presudi jasno obrazložio svoja stajališta.

Pri tome valja napomenuti da su ta stajališta zauzeta u skladu s dotadašnjom sudskom praksom istog suda. Tako Vrhovni sud u presudi broj: rev. 1127/2001-2 od 19. rujna 2001. donosi sljedeće stajalište:

„Odlučujući o sporu nižestupanjski sudovi su utvrdili:

- *da je tuženik ... tužitelju izvanredno otkazao ugovor o radu,*
- *da je tužitelj protiv rečene odluke pravovremeno izjavio zahtjev za zaštitu prava, a kako tuženik, kao poslodavac, nije u zakonom predviđenom roku odlučio o tom zahtjevu, da je tužitelj pravovremeno zatražio sudsku zaštitu.*

(...)

- *da je tuženik tijekom radnog spora ... donio Odluku kojom je, povodom zahtjeva prava tužitelja, poništio otkaz ugovora o radu (...)*

Činjenica da je tuženik naknadno, tijekom trajanja radnog, povodom zahtjeva za zaštitu prava kojeg je izjavio tužitelj, donio Odluku kojom je poništen otkaz dat tužitelju (...) prama prosudbi ovog suda od odlučnog je pravnog značaja, jer je time prestala egzistirati odluka o otkazu, što u ovom slučaju ima za posljedicu odbijanje tužbenog zahtjeva (...)

Također, Vrhovni sud u presudi broj: rev 538/1998 navodi:

„Odlukom tuženika, koja je predmet ove parnice, tužitelj ... raspoređen je na drugo radno mjesto (...) U postupku je utvrđeno da je tuženik u tijeku parnice ... novom odlukom ... stavio van snage odluku ... (koja je predmet parnice) (...) Budući je predmetna odluka stavljena van

snage, dakle ne egzistira više u trenutku kada je odlučeno o zahtjevu za poništenje iste, niti postoji pravni interes tužitelja za poništenje odluke niti ona može biti predmetom raspravljanja i odlučivanja o valjanosti ... zato je u pravu tuženik ... kada ističe da je nakon stavljanja van snage odluke trebalo odbiti tužbeni zahtjev (...)“

S obzirom na navedenu sudsku praksu istog suda, nedvojbeno je da osporena presuda nije rezultat proizvoljnog tumačenja i samovolje primjene mjerodavnog prava.

Iz navedenog razloga Ustavni sud nije prihvatio navode podnositelja da mu u konkretnom slučaju nije osigurana jednakost pred zakonom, zajamčena člankom 14., stavkom 2. Ustava.

Što se tiče ustavnog prava na pravično suđenje iz članka 29., stavka 1. Ustava, valja primijetiti da je sadržaj tog prava ograničen na jamstva pravičnog suđenja. Zbog toga, Ustavni sud, ocjenjujući navode ustavne tužbe sa stajališta tog ustavnog prava, ispituje eventualno postojanje postupovnih povreda u postupcima pred sudovima te na temelju toga, sagledavajući postupak kao jedinstvenu cjelinu, ocjenjuje je li postupak bio vođen na način koji je podnositelju osiguravao pravično suđenje.

U spornoj pravnoj situaciji postupala su nadležna tijela sudbene vlasti unutar svoje nadležnosti utvrđene zakonom. Iz pribavljenog spisa predmeta razvidno je da je prvostupanjski sud proveo dokazni postupak na način utvrđen mjerodavnim postupovnim zakonskim odredbama. Također je razvidno da je podnositelj bio u mogućnosti praviti postupak i sudjelovati u njemu uz odgovarajuću stručnu pomoć, poduzimati sve zakonom dopuštene postupovne radnje i podnositi pravne lijekove.

Ustavni sud RH, broj: U-III-5635/2011 od 17.5.2012.

*mr. sc. Rihard Gliha, dipl. iur.
Zagreb*